

Fornal

Preu: **20** Cts.

Bruc, 71 - Tel. 17253

Any 1

Barcelona, 27 de febrer de 1932

Núm. 7

Resultat del Pacte Kellog

La unió dels imperialismes per damunt la Xina

El discurs de Lerroux

L'espectació despertada al volt del discurs del senyor Lerroux era un indici de què el públic restaria defraudat. No és possible en les condicions actuals de la cosa pública donar una emoció sensacional per mitjans oratoris. La realitat, que no s'inventa ni s'amanya, és ara molt més sensacional que totes les relòriques.

El senyor Lerroux ha fet un bon discurs. No en debades és ja fa temps reconegut per tothom com un excellent orador.

Però respecte a la substància de la prèdica, què és el que cal deduir-ne?

Que el senyor Lerroux és vell, irremeiablement vell.

Com tants altres polítics de la vella escola del temps de la monarquia espanyola, el senyor Lerroux causa a la nostra sensibilitat de generació novella un llastimós efecte de senectud, d'anacronisme. Sense intenció ofensiva, diríem que tant Romanones, com Alba, com Melquiades, com Lerroux, ens donen la impressió d'uns morts que es sobreviuen espectacularment, en virtut d'una illusió dels sentits de la multitud.

La gent es creu que encara són vius, i aquesta fe aguanta les seves romanalles.

Es, psicològicament, com l'efecte d'òptica que ens fa veure el sol en la ratlla de Ponent, quan en realitat ja ha traspasat l'horitzó.

En un sentit determinadament polític, succeeix com la llegenda del Cid, que embalsamat i tot guanyava batalles.

Es una època que desapareix, com la monarquia de la qual eren la contra-llum.

Tota aquesta gent que no tingué braó o saber per a fer la revolució al 98 o al 19, formaven un tot en el complex del règim que desapareix.

No contents encara d'haver presidit amb la seva paràlisi el possible aixecament hispànic en els instants adients, a l'endemà de les grans catàstrofes, avui s'han posat als peus de la República guanyada pels obrers, pels estudiants i per soldats de la mena de Galan, i l'han entrebancat, l'han entorpit. Són el fre excessiu, són el pes mort de la República.

Sense ells, sense la seva concepció conservadora i acomodaticia, la República hauria complert tots els compromisos revolucionaris amb el país, i el país hauria perllongat l'alegria de viure amb què va exultar saludant el naixement del nou règim.

Sense les velles combinacions i conxorxes potser hauria corregut la sang, però les responsabilitats haurien estat efectives i no una comèdia indignant. Sense els pactes inconfessables d'aquests contertulis del Borbó, contaminats de tots els vicis monàrquics, no s'haurien deixat escapar els enemics amb armes i bagatges. La República hauria tancat les fronteres, hauria

travat els capitals, i ara no es trobaria empobrida per la sangria de milers de milions portats a l'estranger.

Ens trairíem a nosaltres mateixos el homes de l'actual generació si no sabéssim usar fredament, sense pietat, l'escalpel analític per a fer la dissecció de l'època que devem superar. El pitjor que podria esdevenir-nos és que ens ofeguéssim en el mar de les consideracions i els eufemismes. La cura és tan urgent que la veritat nua s'imposa per salvació pública.

Tal volta, els homes de màxima responsabilitat, no podrien parlar clarament per temor de comprometre alts interessos, l'Estatut, per exemple.

Estem de fa anys convençuts que és inútil esperar en la bona voluntat i gràcia dels posseïdors. Una reivindicació s'assoleix quan es té la força necessària per a conquerir-la. Ara com sempre, la llibertat de Catalunya i la seva sort, depèn de la voluntat dels catalans. I com que aquesta voluntat hi és, els eufemismes, els silencis, les resignacions, les paciències, abans perjudiquen i afebleixen la voluntat que no l'intensifiquen. Avui cal que sàpiga tothom aquesta veritat: Votar una altra vegada l'Estatut faria menys illusió que defensar-lo.

Es la llibertat de Catalunya ço que ens interessa primordialment per a poder-nos fer la Constitució interior i donar-nos el Govern que volguem. El discurs del senyor Lerroux no ha vingut sinó a confirmar les nostres previsions. Havia de defraudar l'espectació i l'ha defraudat.

El senyor Lerroux ve a ésser l'esperança, ha volgut sostenir amb el seu discurs la fe dels antics benestants no conformats amb el sentit de la Revolució. No pot ésser el nostre home. Els seus equilibris no poden satisfer els que cerquem una política definida de renovació.

Ens ha parlat un dels supervivents de si mateixos. Amb la mateixa tonada sona, amb les mateixes maneres buides de prestidigitador dels problemes reals del país. Però el país és real, i els seus problemes s'agregen i aguditzen. No és amb crítiques de política de tertúlia com es resolen Ni tan sols s'escamotegen.

Si algun jove restava allucinat pel prestigi mirabolant del senyor Lerroux, que despertí. El radicalisme pot existir, com el partit radical, però els altaveus que cridaven el discurs de Madrid, tenien un ressò claríssim pels timpans sensibilitzats. Entre els enfilalls retòrics s'oïa una tornada persistent: Lerroux no és ell, Lerroux és mort.

Martínez Barrios, adolorit, ho preveia abans del discurs.

Les masses conservadores, poden quedar-se'l. Deixeu els morts que enterrin els seus morts, i avant.

Acció Catalana ha fet una gran assemblea en una sala i alcova.

I a continuació han plogut les baixes.

Sembla que tancarà la botiga, per manca d'existències, de compradors i de venedors.

«La Publicitat» els hi comprarà les quatre taules i tinters, i continuarà a proclamar-se diari dels catalans i, pel damunt de tot, independent. Una mena de «Vanguardia», amb menys morts i més «vius».

El senyor Anguera de Sojo es posa al costat del senyor Carrasco i Formiguera i esmorza amb En Solà de Canyizares.

Liquidació

El senyor Carrasco i Formiguera es posa a les ordres del senyor Anguera de Sojo.

Tots tres, al servei de la República i dels jesuïtes. No tenen manies respecte les incompatibilitats. Són liberals, fins a l'excés. Però hi ha excessos que rebenten. Acció Catalana tindrà una fi generosa. La seva gent anirà a tots els partits. Des de l'Esquerra Republicana de Ca-

talunya, fins a la Dreta del senyor Solà de Canyizares.

I pensar que eren aquests senyors que criticaven de l'Esquerra el conglomerat!

Els, també ho eren, però feien com el senyor Jourdain, no ho sabien.

Acció Catalana ha estat—per ara—moralment dissolta pels jesuïtes.

Els, més que ningú, han posat en evidència l'acció disolvent d'aquests senyors de la Companyia de Jesús.

Es veu que això dels jesuïtes és una de les purgues més excel·lents i d'efectes rapidíssims.

JOSEP FONTBERNAT

Elegiu «La Humanitat»

Thiers

I

El nom d'aquest senyor ha estat tantes vegades esmentat per homes polítics d'Espanya, situats avui al Govern, que potser interressi vulgaritzar el que fou aquell marsellès que caracteritzà una llarga època de la segona república francesa, actuant abans i després d'ella.

Procuraré resumir objectivament els fets cabdals de la seva vida, posant les premises per a què el comentari i les conclusions caiguin elles mateixes pel seu propi pes.

Fill de l'amor, nasqué l'any 1797. Son pare no reapareixerà fins que el vegi al Govern.

L'any 1806 ja aprofitava una borsa d'estudis creada per Napoleó. El 1808 sortia advocat de la Universitat d'Aix-en-Provence.

A vint anys, l'infant minúscul, l'adolescent exigü era un jovincel menut de paraula vehement i ull viu. Coneixia èxits mundans de tota mena.

El 1821 surt a la conquesta de París, deixant el matern caliu i la ingènua promesa provinciana.

Es el temps de la Carbonària i de Lluís XVIII, de Josep de Maistre i de Guizot. L'acull Manuel, el gran parlamentari, i per ell li publica els primers articles el «Constitucional».

Abillat fantàsticament, el pobre diable es belluga sense descans per a obrir-se pas. Es quan escriu a un íntim aquestes observacions: «Vol-dria que vegessis de prop aquests homes famosos la sort dels quals cobegem: odis dels partits, enveges dels talents, calúmies llançades i retornades, inquietuds continues, tal és la vida llur... Malgrat tot, cal maldar...»

Manuel, el liberal, el presenta a Laffite, el banquer de l'esquerra. Se li fa simpàtic i esdevé un familiar

En societat, beneficia del seu parentiu amb A. Chenier.

Liquidat el seu prometatge amb la núvia lleial en un duel amb el pare. I es llença ardorosament a la política en els salons i ventes carbonàries.

Es l'any 1822 i Manuel, d'acord amb Laffite, l'envien a Espanya per a inquirir com seria rebuda una intervenció de la Santa Aliança a favor de l'absolutisme de Ferran VII. Preveu l'èxit dels Cent mil fills de Sant Lluís i ho argumenta a Talleyrand, al qual crida l'atenció. Aquesta relació li obrirà les portes del poder.

Publica el llibre «Els Pirineus i el Migdia de França». Als salons de Talleyrand coneix a la Duquesa de Dino, una mica passada, però amb una gran influència que posarà al servei del jove i petit marsellès, que ha aconseguit interessar-la vivament.

De ple en el periodisme, l'any 1824 publica el primer volum de la «Història de la Revolució», conjuntament amb Félix Bodin. En vista de l'èxit desembarca al pobre Bodin

i resta ell per a fruit de la celebritat entre el gran públic. L'any 1827 ha llençat vint volums i Thiers pot fer de nou ric.

Mes la seva avidesa de plaers no el distreu i tan aviat escriu de finances com d'art militar.

Mentre, la reacció governa triomfalment amb Carles X.

Això, quan es tenen trenta anys i hom és de Marsella, serveix per a fer boniques totes les vehemències retòriques del liberalisme. Thiers fa eloqüència fins en fer l'amor. I si algú el titlla d'arrivista, altres li prendran la cartera. Ell no ha deixat mai de pensar-ho.

A mitjans del 1829 Thiers és un home feliç. Compta amb la protecció de Laffite el banquer, de Talleyrand el diplomàtic, de Dina la duquesa. Hi afegeix la d'Euridice Dosne, esposa d'un agent de canvi, enriquint en especulacions, que mostra una encisadora discreció extremada envers el novell Orfeu de llur Euridice.

A punt de salpar per un viatge de volta al món, és quan Carles X acomiada Martignac per donar la batalla al liberalisme. Thiers preveu que és arribada la seva hora i resta. El seus amics el fan director d'un diari de resoluta oposició: «El Nacional». Allí esbrava el seu esperit de polèmica, alternant la prudència amb la gosadia. Popularitza fórmules de combat. Diu: «Tanquem els Borbons dins la Constitució, que ells sols cuidaran de saltar per la finestra». «No neguem l'impost, però rebutgem el pressupost». Finalment, la més famosa: «El rei regna, però no governa».

El primer d'abril de 1830 Lamar-

Precs als subscriptors

Els periòdics no poden viure únicament de la simpatia, que sempre s'agraeix. Caldria que els nostres amics s'en fessin càrrec i trametressin (per gir postal, amb segells de correu, etc.) l'import del trimestre corrent de subscripció (ptes. 2,25.) Els que es subscriuguin de nou, junt amb la boleta de subscripció han d'enviar l'import de la mateixa.

Per causes alienes a la nostra voluntat, Fornal no arriba amb puntualitat. Hem tramés la queixa al Sr. Administrador de Correus, qui ens ha promés fer tot el que estigui a la seva mà per corregir les deficiències.

Ens preocupem també de que el repartiment als paqueters sigui fet amb la major cura.

tine ha estat rebut a l'Acadèmia. Thiers n'ha fet una relació entusiasta en el seu diari. Lamartine opina: «El que més em frapà és el menyspreu del seu propi partit, virtut de vellesa que només s'adquireix ordinàriament amb els anys...»

El 27 de juliol, firmada la protesta dels diaris liberals contra les reials ordenances, redacta la crida a les armes, mentre el poble ja va a trets pels carrers de París. Avisat per Roger-Collard de l'ordre de detenció, s'escapa de la revolta i dorm a Bessancourt, no se sap si entre dos matalassos. Avisat de què la revolució al carrer ha guanyat, torna al «National» i als salons Laffite. I el 30 de juliol les parets aniran plenes d'una proclama de Thiers, sense firma, que, negant la República, presenta al Duc d'Orleans a la corona.

Salta a Neuilly, convenç a la duquesa i a la princesa Adelaida. Torna a París, al Palau Borbó, i els diputats, amb Lafayette, accepten nomenar a Lluís Felip lloc-tinent general del reialme. Calia evitar el perill revolucionari, posar fi al desordre dels carrers i dels esperits.

Són els arguments de Thiers. En el Govern de primer d'agost de 1830, Thiers esdevenia secretari general del ministre de Finances el baró Lluís, de la casa Laffite. I l'amic íntim de Mignet, arxiver del Ministeri d'Afers Estrangers, i l'amable hoste senyor Dosne, Tresorer general de Finisterre, amb domicili al llunyà departament.

No s'oblidà dels amics, ni de fer vigilar a son pare. I als trenta tres anys fou Conseller d'Estat posant-se el nom d'August. El 21 d'octubre una elecció parcial a Aix-de-Provence li obria les portes del Parlament, mercès a la casa que Dosne li vengué formulàriament perquè pogués acreditar el «quantum» d'impostos exigits per la llei vigent als que es presentessin per diputat.

I una crisi parcial portava a Laffite al Ministeri de Finances i a Thiers a la Sots-Secretaria d'Estat, fent la feina de Laffite. Era el 2 de novembre del 30.

—Sou ambiciós, senyor Thiers? —li havia preguntat Lluís XVIII.

Balzac escrivia que Talleyrand l'havia covat; però que hom coneix honestes persones que han servat llur virtut malgrat freqüentar dones galants. I afegia: «Havem llegit en les primeres línies de la seva «Història de la Revolució», frases eloqüents sobre el desinterès dels convencionals que manejaven milions i menjaven amb sis rals diaris».

Thiers encara havia de debutar al Parlament. Ja veurem com començà.

MANUEL GALES

«L'Opinió» és el diari dels Esquerrans.

El pa

El pa és sant. Sant Pa.
La taula és el seu altà
i el treball la seva oració.
El pa és repòs i clarò
i és el Déu de la vida.
El pa és la veritat. La fam és la mentida.
Hi ha home tan vil i inhumà
que té homes esclaus i els mesura el pa.
Humanitat! Tot just el blat pullula
que ja l'ofega la cogula.
Pa cogulat, innoble sentiment.
La humanitat menja pa de turment
pastat amb ploralles.
Les xeixes de les rialles
són molt escasses i són
pels quatre lladres del món.
El pa és pastat amb sang d'illusions i neguits.
Ens cal posar tots els sentits
i la força del braç i la paraula
per assolir la joia del pa a taula.
i, quan hi plantem les dents,
es tornen gust els passats sofriments
i el pa llescat a trossos
devé essència vital al moll dels ossos.
El pa és seny i voluntat.
Sense pa l'home perd la dignitat
i cau en la berganteria.
Sí, sí! Volem el pa de cada dia
guanyat amb el propi afany.
Però, n'hi ha que tenen el pa de tot l'any
i el de tota la vida
i poden fer ben llarga la dormida
que mai els mancarà
la taula plena de pa.
Per aquest l'oració és un blasme
i el pa de cada dia és un sarcasme.
Homes tan vils hi ha
que tenen un segle de pa
i de bon grat se'l menjarien dú
amb tal que no en mengés ningú.
I amb tant i tant d'or que en les custòdies hi ha
quants i quants pobres menjarien pa!
No trobeu que és una flastomia
portar damunt tant d'or l'Eucaristia?
Mireu com passa l'hòstia enlluernant
sobre les gentades
agenollades
que no poden menjà.
Cínicament els ensenyen el pa.
Es un pa d'hipocresia.
Si Déu hi fos a dins, en marxaria,
perquè Déu—que és bo—no podria aguantà
l'ésser adorat en pa pels que no tenen pa.
El pa és sant sobre totes les coses.
Una llesca de pa és un pom de roses
d'una bellesa sorprenent
i és carn i sang i pensament
i símbol de la raça.
Demaneu el pa just. Ni poc ni massa,
què tothom en pugui menjà.
Sant Pa! Sant Pa! Sant Pa!

SALVADOR PERARNAU

“El Diluvio”

*Degà dels dia-
ris republicans
barcelonins*

Casa Bastida

Passeig de Gràcia, 18
Barcelona

Gran Basar
de Sastreria sistema
Nordamericà

BASTIDA s'engrandeix, i
el seu èxit obeeix a 3 raons:

- 1.º La seva nova fórmula en l'art del vestir.
- 2.º Tenir el vostre vestit sempre a punt.
- 3.º La fabricació és venuda directament al comprador.

Actualment
Preus baratíssims
i liquidació de temporada

Una bomba a l'Ajuntament

Si alguna vegada hem sentit que ens rodava el cap, fins a fer-nos abdicar d'aquell optimisme, consubstancial amb nosaltres, que ens fa creure que l'home és redimible, fou quan arribà a nosaltres la notícia d'aquesta intrèpida manifestació de criminalitat desorbitada.

Es quelcom que ultrapassa els límits de la comprensió normal, per molt lata que aquesta sigui. Si els col·locadors de l'artefacte tractaven només de fer soroll, per quins set sous emparen una càrrega tan mortífera, que d'arreplegar un innocent l'hauria esbocinat irremissiblement? Si es proposaven causar determinades víctimes, com diante l'abandonaren en un lloc on no podia occir més que barcelonins sense relleu polític? No creiem que la seva composició de lloc arribés a establir un ensulciament de la Casa Comunal... Aleshores, què pretenien?

Pretenien una de dues coses. O bé servir d'una manera orba i contraproduent la mala causa de la perturbació per sistema, que pretèn destruir l'actual contextura social amb la rapidesa d'una mutació escenogràfica. O, això és més probable, actuaren d'assassins a sou, a sou de qui? D'aquells que han trobat en el règim present l'anul·lació dels seus apetits i el càstig de les seves culpes... Són gent que no recula per res. Ni davant del crim abominable que suposa abandonar un explosiu de formidable força expansiva, en mig de cases habitades per gent pacífica que res no te a veure amb les coses que passen.

Hem retrogradat. Pallàs i Salvador, tenien, quan menys, la gallardia de donar la cara.

Ha fet un any

Ha fet un any, dilluns proppassat, que el cap dels catalans per dret propi, Francesc Macià, l'Avi venerable de les multituds enfervorides, va tornar definitivament a aquesta terra que ell tant estima i que tant li deu ella a ell.

Quan un monarca català, segles enrera, pronuncià la frase famosa: «Terra catalana, poblada de lleialtat», potser la gent era diferent de com és ara. Francesc Macià, tot i la caravana nodridíssima d'amics i devots que l'anàrem a rebre, tot i l'espontània manifestació d'homenatge que tenia lloc a tots els pobles que passava, ni va poguer pronunciar la frase d'aquell monarca.

Macià sabia molt bé que la lleialtat és avui un mite per a molts catalans. Sabia que fora de nosaltres i del poble sincer i ingenu que l'ovacionà en arribar, existien i existeixen a Catalunya, colles, capelles i taifes, que eren i són incapaces d'estimar-lo i respectar-lo, com la seva austeritat i els seu prestigi mereixen.

Per sort, aquests despitats rancuniosos són avui en minoria. El poble, aquell poble que mai no s'erra quan segueix els impulsos del cor, va cuidar-se d'escombrar les confraries descontentes... Ells, oblidant deures sagrats, desdenyaren olímpicament l'aliança electoral que l'Avi generós els oferia. I amb el pecat s'endugueren la penitència...

Aquest fet no l'han pogut encara pair. Per això, han fet tothora gala de bizantinisme i deslleialtat... Per ells, i els seus corifeus monàrquics, els lligaires cambonistes, Francesc Macià, tot i trobant gent lleial en terra catalana, sabia que no tot és lleialtat el que la pobla...

Els processats pels fets de Terrassa

La declaració governativa de què un vaixell estava a punt d'endur-se aquells infeliços, no s'ha confirmat, per sort, a la pràctica.

El fur militar decidirà de la seva sort. Això, que en altres èpoques ens escriuixiria l'ànim, avui tampoc ens permet respirar amb gaire desinvoltura. Creiem que els que delinquiren a Terrassa han d'ésser punits. No és possible excusar sempre els trets i les bombes, amb la santedat dels propòsits i amb la bona fe. Però cal fer justícia i no aplicar mesures governatives que tenen sempre regust d'arbitrarietat. La jurisdicció de guerra és preferible a la deportació governativa, però tampoc ens plau.

Cal que, a ésser possible, ens recordem que l'espasa de Themis, encara que espasa, és civil. No ens engresquem en manejar-la fins que la fem servir de sabre de cosac. La severitat de la República és precisa, necessària, ineludible. Però cal que sigui, alhora, equànime, ètica i humana.

L'ofensiva japonesa

S'ha iniciat, ja fa dies, aquest desconcertant esclat de ferotgit que ve a demostrar-nos quina és l'eficàcia de la S. de N., somni wilsonià de color de rosa, que només serveix per a esporuguir els Estats febles i fer la gara-gara als Estats forts.

No pot ésser d'altra manera. Amb quina sinceritat poden aspirar a desarmar-se els grans Estats capitalistes nodrits amb carn humana i aquells altres que, sense titular-s'ho, mantenen i recolzen la pitjor de les dictadures?... Tot és farsa i comèdia. Parlar de desarmament, tenint obertes les fàbriques de canons i de gassos, és com parlar de moral cobrant el «barato» de les cases de dones.

Hipocresia, farsa, comèdia vil i mal engiponada. Treieu-vos la careta d'un cop! Almenys no ens mantingueu en l'equivoc...

No us tempta, no, faritzeus, evitar aquest atracament escandalós a una nació tinguda per indefensa. Per sort, sembla a darrera hora que l'atraca Xina treu faves d'olla i l'atraca Japó comença de sentir un cert malestar, d'aquells que es tradueixen amb un desembaràs fisiològic..

No ens hi va ni ens hi ve res. Però ens agradaria que l'«enfant terrible» nipó s'endugués una bona pallissa.

La gana i la política

Els senyors Anguera de Sojo, Carasco i Formiguera, Solà de Canyizares i Jové i Nonell i altres elements procedents de diferents partits polítics de tendència dretista, es reuniren en fraternal banquet segons ells i per a tractar d'afers de gran transcendència política segons la premsa *independent*. Segurament es tracta d'un altre matrimoni sistema Rovira-Bofill.

Ja sabem la utilitat que va tenir aquest últim maridatge tot i tractant-se de persones que en aquell moment encara comptaven amb unes espurnes de prestigi.

Els reunits en aquest banquet són persones procedents, com diem, de diferents partits polítics que no estan lligats per altra ideologia que per la coincidència en obstruccionar la marxa de la República cap a l'esquerra, i d'aquesta forma únicament pot esperar-se que si de l'àpat sortís un altre matrimoni com l'abans esmentat, inevitablement passaria el mateix: que abans d'anar a bateig potser anirem a enterrament.

El poble necessita claretat d'actuacions i camps completament delimitats per entregar la seva confiança. Els que l'han perdut actuant en diferents sectors no la reconqueriran unint-se per formar una força que estaria composta d'elements descompostos.

El conflicte xino-japonès

Quan escrivim aquestes ratlles, s'ha desencadenat ja l'ofensiva japonesa a Shanghai. Malgrat no hagi estat precedida de cap declaració de guerra, des del dia 3 de febrer existeix virtualment una situació obertament bèl·lica entre Xina i Japó, perquè les preteses operacions de policia contra els bandits, allegades pel delegat nipó a la Societat de Nacions, no poden acceptar-se com a causal del present estat de coses.

El fet real és que l'Imperi del Sol Naixent, amb una extensió aproximada a la d'Itàlia i una població de més de 60 milions d'habitants, necessita expansionar-se. El seu problema migratori no troba solució. La situació a Xina s'havia fet ja insostenible amb el boicot d'articles japonesos, que ha causat perjudicis grandiosos al comerç japonès. Els EE. UU. tanquen les portes als emigrants grocs i Austràlia i Africa del Sud fan el mateix. Xina era el punt més pròxim i el més indicat per establir-se com a amos, concloent així la penetració pacífica iniciada anys ha.

El que ells no esperaven era una resistència tan forta per part dels xinesos, els quals davant l'enemic comú s'han reconciliat i lluiten aferrissadament, inflamats d'amor propi i de nacionalisme. Això, si més no, obligarà el Japó a augmentar l'exèrcit expedicionari i les despeses; però al mateix temps el posa en situació de continuar la seva acció, ja que l'oficialitat reclama una ràpida reparació a les pèrdues sofertes i una victòria esclatant que mantingui la glòria militar. A les illes, el nacionalisme exacerbada reclama també energia per salvar el prestigi de l'Imperi i dos atemptats a ministres japonesos que es consideraven fluixos o transaccionistes, assenyalen les característiques i el criteri d'un sector exaltat del país.

La decissiva acció japonesa ha fet creure que hi havia una entesa secreta entre les primeres potèn-

cies i potser hi hagi quelcom de cert en tot això. Pot assegurar-se que el Japó no hauria intervingut a Manxúria si no hagués comptat, almenys, amb l'anuència tàcita d'un element tan important com és la U. R. S. S. En quant a les altres potències, no calia acord previ. Els polítics japonesos han escollit bé l'època de la seva intervenció a Xina. Aquest fet que, fa alguns anys, hagués posat en peu el problema del Pacífic, sempre latent, i que no va ésser possible resoldre indirectament en la Conferència Naval de Washington de 1922, ara no pot suscitar conflictes amb altres potències, perquè els EE. UU. i Anglaterra estan més o menys lligats per la crisi econòmica que els esgota a casa seva mateix. En la debilitat de la Societat de Nacions, el Micado ha vist reflectada la d'aquelles potències, que haurien pogut deturar-lo, si haguessin volgut, sense desprestigiar-lo ni humiliar-lo.

El Japó sap que Anglaterra està en situació difícil a India, Egipte i Irlanda; que continua en déficit i amb la malaltia per ella endèmica des de fa anys dels parats, pel que no pot posar-se en disposició de defensar, a més de les bases militars de l'Extrem Orient, els Dominions banyats pel Pacífic, sobre tot Austràlia. Els americans que, malgrat la crisi devastadora que pateixen, són els únics que podrien suposar un perill, han demostrat ja el seu desinteressament de l'afer xino-japonès, limiant-se a protegir els seus interessos.

Es cert que a Ginebra hi ha una opinió pública que s'inquieta de la prolongació d'aquesta situació anormal a Asia i que algunes nacions interessades han deixat fer perquè esperaven que el conflicte entre un Estat fort i orgànic i un altre amorf i confús es resoldria ràpidament. Han fet els ulls grossos per evitar que es plantegessin tots els problemes del Pacífic, França, especialment, estava preocupada per l'Indo-

xina. En una guerra general que sorgís en aquell Ocea, no li seria fàcil defensar les seves possessions de l'extrema Asia sense debilitar la seva força en el Mediterrani, cosa que la posaria en inferioritat davant d'Itàlia, sempre perillosa.

Per això el Japó ha iniciat i continuat amb tanta energia el seu conflicte amb la Xina. Ha vist que l'ocasió era única i els diplomàtics nipons, freds i calculadors, han aprofitat d'aquest cúmul de circumstàncies. És fàcil que puguin acabar ràpidament amb la resistència xinesa, valent-se del seu aparell bèl·lic i militar, que pot ésser d'una efectivitat enorme en una guerra contra Xina. Però també és possible que els patriotes xinesos continuïn resistint i allargant, tot i retirant-se a l'interior, el final inevitable; i llavors no se sap mai el què pot passar. En aquest segle, més que en cap altre, és difícil limitar a dues nacions una guerra, degut als lligams i interessos internacionals i a la xarxa d'enteses, acords i intelligències que constantment s'elaboren a les ambaixades.

A les potències no els escau malament que el Japó posi ordre en el garbull del cabdell xinès, però no desconeixen que quan ho hagi fet, s'ho prepararà tot i exclusivament en el seu propi interès. El Japó és ja ara un concorrent formidable pel comerç britànic-americà i esdevindrà més formidable encara si logra el seu objectiu a Xina: no hi ha mà d'obra europea que pugui competir amb els baixos salaris de la nipònica. A més, comença a inquietar l'actitud dels diplomàtics a Ginebra els quals, si han seguit una tàctica que ha evitat fins ara complicacions, poden crear-les continuant-la cosa que evocaria l'espectre d'un gran conflicte en el Pacífic, que és el que s'ha procurat defugir fins avui.

El fet és que els canons parlen i quan un canó parla, poques vegades queda sense ressò.

ANTONI VENTURA

Fornal Setmanari d'Esquerra

Redacció i Administració:

Bruc, 71 - Telèf. 17253

Preu de subscripció:

Trimestre: 2'25 pesseles

Nombre solt: 20 cèntims

Anuncis preus convinguts

◆ ◆
No es tornen els originals no sol·licitats.

Butlletí d'Inscripció

En

caffer n.º

suscriptor per trimestre.

Vostre

Advertiment: Les subscripcions deuen anar acompanyades de llur import, tramès per gir postal o en segells de correus.

Del nou concepte de la política

Es cosa vella dins del nostre poble el considerar la política com un mitjà per tal d'enhuar-se i assolir posicions preponderants, sempre profitoses per a aquell que les empaita.

El nostre tarannà ens ha portat a la política precisament a demostrar el contrari; a fer surar el veritable sentit, la significació veritable del concepte de la política.

Cal no confondre, doncs, els benifets que caldria que es despreguessin de tota actuació política, amb els resultats que d'una manera regular se'n deriven.

Es fa precís que a tothora siguin recolzades aqueies accions que tendeixin a capgirar d'una manera efectiva el concepte del qual parlen.

Cal injectar al cor del poble aquella confiança que el va fer moure en venir el canvi de règim i que ara podria perdre si fossin permeses i tolerades aquelles altres accions, fosques, poc clares, que fessin que l'alt concepte de la política devallés dins l'ànima del poble fins aquell estat que mesurava per un igual els que intervenien en funcions públiques; fins aquell trist concepte de «tots són iguals».

Queden coses encara que fan d'obstacle a la renovació que s'impulsa.

Sols els que han entrat a la política desposseïts de tota ambició innobie; sols els que hi han entrat amb l'ànima xopa d'idealitat, sols aquells poden donar la sensació que van a fer feina fructuosa; sols aquells conseguiran de dissondre les noses que fan d'obstacle.

Dèiem en el miting del Poble Nou—aqueu miting tan discutit que fou un exit formidable que s'apuntà Esquerra; un èxit que no saben veure els curts de visió—que aquells que per l'ideal ho havien perdut tot, donat tot, sense guanyar-hi res—al contrari d'aquells altres que sense perdre-hi res hi han guanyat moltes coses—; dèiem, repeteixo, que aquells són els únics que tenen dret a acusar, a demanar explicacions; no pas els altres.

I són aquells els que moguts exclusivament per l'ideal es dressaran contra tot i contra tothom per tal d'impedir que prevalguin, per tal d'impossibilitar que perdurin les velles arts concupiscentes que portarien de nou el poble a la indolència i a la passivitat, i que faria que aquest renegué del dia que va somniar amb una possible renovació escalonada, i es llancés als braços dels demagogs de mena per tal de posar totes les seves esperances d'aconseguir una vida millor a través d'una solució única per a tots els casos: la violència.

ALEXANDRE FORCADES

No es possible escamotejar els problemes vius.

De la Universitat i els estudiants

Els estudiants d'Esquerra haurien de reorganitzar-se convenientment

La llarga inactivitat a què han seguit sotmesos els estudiants d'esquerra des de l'adveniment de la República, i llur separació en partits polítics—o grups—que vingué a conseqüència de l'enfonsament de l'enemic comú, és causa de la incohesió que es nota entre els molts estudiants d'esquerra. Aquesta incohesió, encara que només sigui lleugera—i fins podríem dir-ne superficial—i desaparèixer completament davant un perill—com el dia de les «fantàstiques» manifestacions catòliques—es, però, altament perjudicial.

Fa acudir el pensament de si quan la unió fóra possible no fóra una mica tard, i desorienta completament al mateix individu, en no saber d'una manera certa i concisa les forces amb les quals es compta per a la lluita, i els mitjans necessaris. A més, aquestes forces i mitjans es multiplicarien admirablement, en cas d'una unió ordenada, però àmplia.

Molts individus dels que passen ara com a «indiferents»—la força dels indiferents a tornar a pujar amb la República fins a ésser actualment molt considerable—haurien forçosament de definir-se, i, o bé entraria en el «Front Unic» o es declararia en contra. En el primer cas fóra un element gens despreciable, al qual, l'organització tindria dret a demanar ajut. En el segon seria ja un enemic declarat, que convindria atacar en l'ordre de les idees, i en el camp de l'acció.

Es precis reorganitzar-se.

L'Esquerra Universitària, que durant la Dictadura dirigia els fets, va tenir quasi sempre una vida illegal. Tots els seus dirigents van ésser empresonats, i, molts d'ells, vèries vegades.

L'Esquerra era eminentment revolucionària. Per això no ha subsistit.

Però ara cal reorganitzar-se.

Sabem que un grup bastant nombros d'estudiants esquerrans pensen entrar a l'Esquerra col·lectivament; doncs bé, nosaltres preguem a aquests estudiants que facin una assemblea—mitjançant una crida a tots els estudiants esquerrans—per tal de constituir el Bloc o Front Unic.

I ho preguem a aquests—i no als socialistes, o comunistes, o d'Acció Catalana—perquè són els més nombrosos, i els que—millor organitzats—podran portar a la realitat l'anhel de quasi tots els estudiants d'esquerra.

ELOX

Posicions

L'Estatut per unes noves Corts?

Catalunya no pot admetre més dilacions en la resolució del seu plet. No s'hi val a dir que som impacients. No existeix impaciència quan es reclama un dret que no costa res reconèixer i que ve regatejant-se amb avarícia, amb tossuderia pels qui el detenten.

Durant molts anys, hem cregut que els pobles espanyols no compreníem el nostre problema i eren incapaces d'enfrontar-lo generosament, cordialment. La dictadura, i la reacció que produí en alguns medis intel·lectuals castellans ens feren creure que a la fi la privació de totes les llibertats essencials, havia obert els ulls a les seleccions espanyoles i que el nostre problema començava a ésser comprès. El pacte de Sant Sebastià va segellar aquesta confiança.

Però passa el temps, i el plantejament del nostre problema és escamotejat, amb termes tals que ja comencem a dubtar novament.

La qüestió de les llibertats de Caprèvia a totes les altres. Abans que el Pressupost i que la llei de secularització de cementiris i de divorci, calia que es discutís l'Estatut de Catalunya. L'estricta compliment del pacte de Sant Sebastià, exigia que el primer govern republicà, junt amb la Constitució, establís l'Estatut. La Comissió dictaminadora ha estat un afegit innecessari. Els nostres parlamentaris hauran volgut carregar-se de raó abans d'emprendre un camí que no sabem les conseqüències que tindrà. Però ara, ja comença a circular el rumor de què un altre govern, potser Lerroux, disoldrà aquestes Corts i anirà a discutir l'Estatut en unes Corts ordinàries.

I aquesta posició ja no la podem admetre. L'Estatut és una qüestió constitucional que han de resoldre les Corts Constituents.

Si aquestes, filles de la generositat i de la vibració republicana dels primers temps, no són prou liberals, prou cordials, per a consentir la nostra llibertat, menys fàcilment la reconeixeran unes altres Corts. I com que no podem viure eternament de promences, com que no podem tenir supeditada sempre la nostra posició davant tots els problemes a la qüestió prèvia de l'Estatut, ens caldrà, no tenim altre remei, que prescindir de consentiments forçats per a viure amb dignitat.

Si el món es delurés, deia Pick, esdevindria una catàstrofe còsmica. El món és també la humanitat.

La llei de Defensa de la República no pot servir per a deportacions a la Guinea

Mancariem al nostre deure, no compliríem al motiu que presidí l'aparició de FORNAL si no féssim sentir encara (perquè la causa no ha desaparegut), la nostra veu contra la deportació a Bata, d'un centenar de ciutadans a les terres inhòspites del tròpic, sense formació de causa.

Les lleis d'excepció tenen aquestes terribles falles. Fetes per a moments extraordinaris, són armes perillosíssimes que poden fàcilment

Però no podem de cap manera estar conformes amb què la defensa exigeixi crueltats ni injustícies, que únicament amb deportacions en massa es puguin curar els danys que afligeixen el nostre país per mor de les rebelions sense finalitat ni probabilitats de cap èxit.

En la deportació a Bata hi han una pila d'objeccions a fer.

Primerament, que els que delinquiren, amb les armes a la mà o

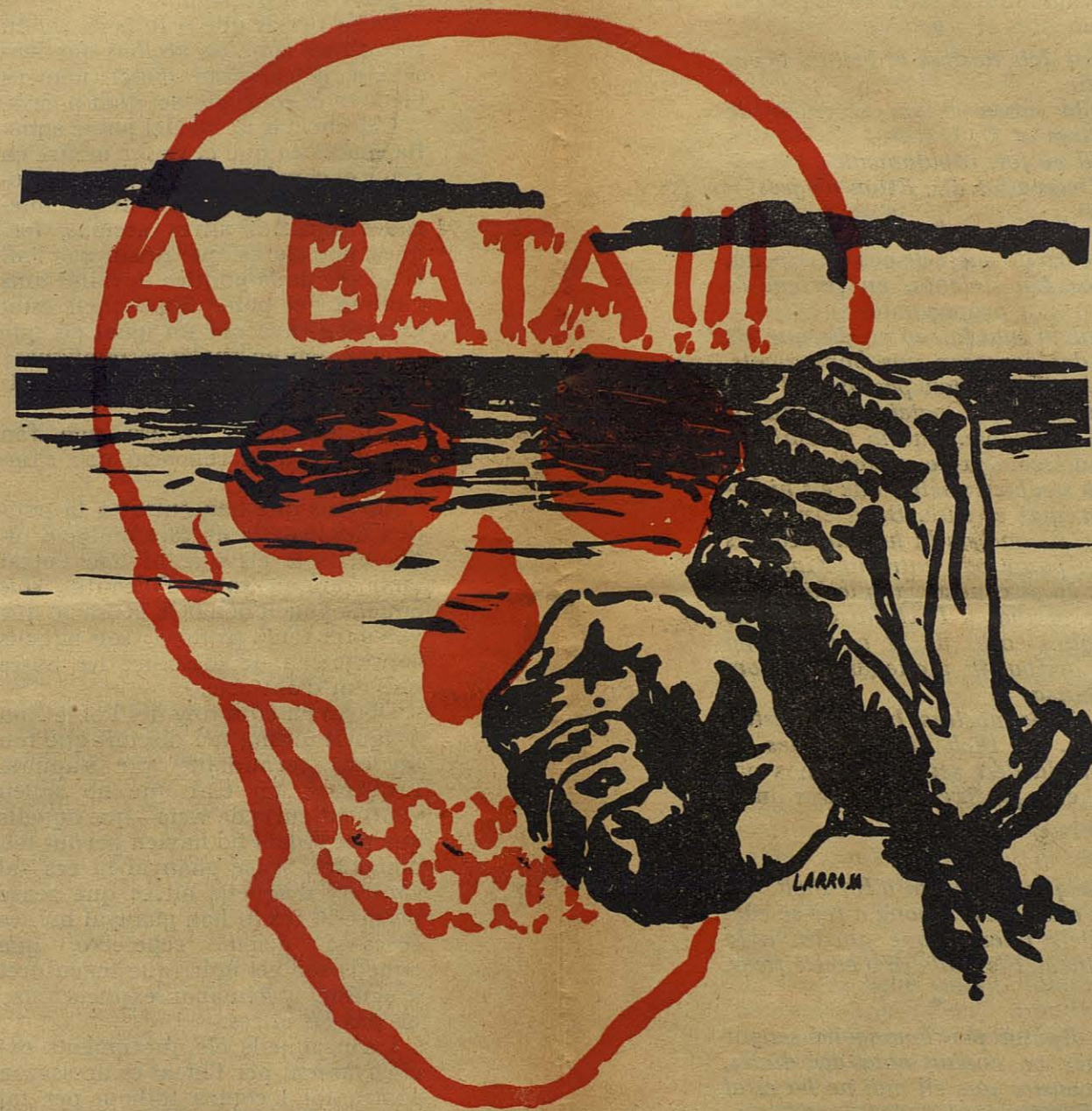
Dones de Bata

ocasionar víctimes innocents i manejades sense un control assenyat, sense gaires garanties són, en la seva aplicació, motius de perturbació jurídica i moral, mil voltes més nefastes que les pròpies perturbacions que es pretenen curar.

Nosaltres creiem que la República té dret a la defensa, que aquest règim, amb totes les seves impureses, no ha exhaurit, ans bé al contrari, les possibilitats renovadores, i cal que subsisteixi.

com sigui, no deuen ésser punits sense ésser jutjats. Les lleis ordinàries vigents tenen penalitats prou dures per a què calgui encara reforçar-les amb aquestes mesures excepcionals. El judici, encara que fos ràpid, per procediments especials, donaria lloc a la defensa i a la possibilitat d'arrancar del càstig els innocents, els que delinquiren menys greument.

Aquesta és una altra de les objeccions a fer. Que una deportació feta

Bata, lloc indesitjable

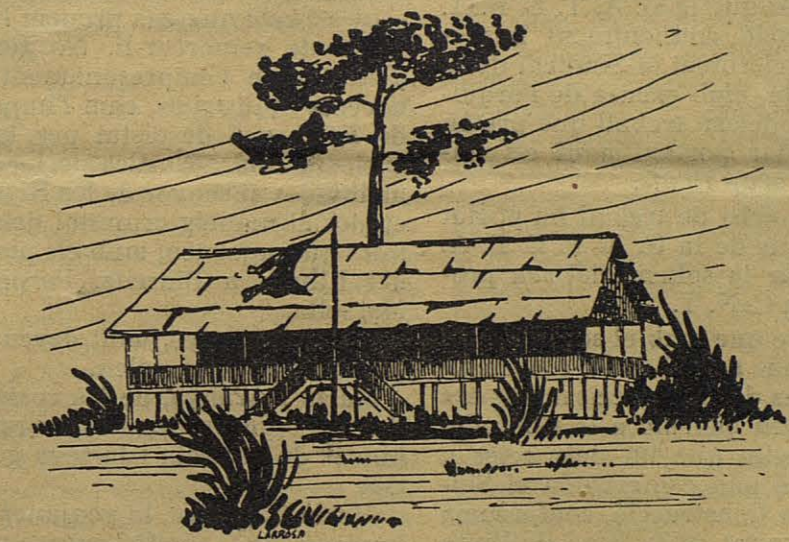
per Jolfont

de la manera que s'ha fet castiga exactament igual els veritables culpables caps de rebel·lió, que els senzills executors o seguidors. I això repugna a un criteri de justícia.

Altrament, ara ha servit com a sentència la informació policíaca. Es un fet que aquesta, com totes les coses humanes, està subjecte a errors, i que aquests són molt més probables, si es té en compte que encara existeixen les fitxes anteriors a la República, la majoria del personal del temps de la monarquia no és fàcil que hagi canviat de criteri, i l'organització és substancialment la mateixa. De manera que persones considerades suspectes pel seu fer-

dència si s'hagués escollit un altre lloc que Bata per a la deportació.

Coia varen poder veure els nostres lectors en el número passat, la Guinea és perillosa pels europeus, si no van proveïts de mitjans idonis i no prenen les precaucions oportunes. Bravo Carbonel, Saavedra, Pittaluga i molts altres autors, realment seriosos han donat una impressió no gaire aconhortadora de la situació higiènica dels països de la Guinea espanyola. El treball a Guinea, sobre tot al començament d'estar-hi, és veritablement difícil i poc saludable a l'europeu. Si l'Estat ha de tenir una colònia penal a terres llunyanes, on cal importar-hi fins el

Bata. - Casa del Govern

vor republicà o per les seves actuacions contràries al règim d'abjecció en què vivim, poden continuar semblant perilloses als medis policíacs. Cal tenir en compte que els alts caps de la policia de filiació republicana, tenen un instrument antic a les mans, viuen un ambient enrarit i per molt que procuressin evadir-se de les suggestions tendencioses, difícilment poden aconseguir-ho. Creiem formalment que en veritable consciència legal, ha de considerar-se insuficient la informació policíaca, per a decidir de la sort d'uns homes. Hi ha el cas de Bruno Lladó.

No fóra la cosa de major trascen-

menjar a què estan acostumats els espanyols sense treballar, tindrà una càrrega forta. Si han de produir alguna cosa, existeix el perill de la manca d'aclimatació.

El senyor Casares Quiroga ha aconseguit ja mantenir el prestigi de la seva autoritat. Tenint en compte totes les raons exposades, i la de què si la mateixa llei de Defensa de la República pot invocar-se a favor de la mesura presa, no fóra possible humanitzar la deportació, canviar la residència, autoritzar una revisió de les circumstàncies dels deportats, donar en fi una sensació de justícia, de ponderació, de serenitat que no veiem ara?

Arquitectura

Es prepara a la nostra ciutat, pel propi vent més de març, una reunió preparatòria—diuen—dels delegats que han de marxar a Moscou pel Congrés Internacional d'Arquitectura Moderna, sobre la ciutat funcional i els seus problemes.

S'ha donat ja un avant-programa dels actes a celebrar durant els cinc dies que els arquitectes estrangers seran a Barcelona. Com calia esperar de la G. A. T. E. P. A. C., un dels primers actes que es celebraran serà el d'una conferència al Ritz i pel «Conferentia Club». Un altre és l'exposició de maquetes i plans de l'habitació mínimum; en fi, anunciarà també una conferència al Sindicat de la Construcció.

No tindriem res a objectar si només es tractés de la vinguda dels arquitectes Van Enstevan, Lecorbusier, Bauer, Gropius, etc., i de les conferències i exposició que pensen fer a la nostra ciutat, ja que contràriament, ho creiem d'un gran interès actual.

Però respecte a la tendència i objectiu d'algun dels actes que es proposen celebrar, organitzat com tots per la G. A. T. E. P. A. C. i del paper de *tapabrutícies* que es vol reservar a la C. N. T., tenim objeccions—i moltes—a fer.

Caldrà potser recordar el treball de reducció que la G. A. T. E. P. A. C., associació eminentment burgesa, fa especialment al Sindicat de la Construcció, amb excusa de l'arquitectura moderna, treball que pretèn ara redoblar portant aquí els feixistes del grup *Plans*.

L'actual crisi de treball ha portat als elements de la G. A. T. E. P. A. C. a buscar la solució del seu problema a la C. N. T.

Del caire que amb el seu contacte poden donar a la C. N. T. els socialfeixistes, és del que precisament ens cal posar en guàrdia a la Confederació. Llegim que un dels actes a celebrar és una conferència al Sindicat de la Construcció, conferència que la dignitat de la línia de lluita social que des del seu origen s'ha traçat a la Confederació, no pot permetre. En parlar d'Arquitectura, i sobre tot d'Arquitectura social, pot ocórrer per als no preparats, que degut a l'habilitat tendenciosa de conferenciants que, com Lecorbussier, els hi plau jugar amb paraules, acceptin com a proletàries les conclusions tècniques de caire absolutament feixista. No podem comprendre que dintre un Sindicat de la C. N. T. es pugui admetre la celebració d'un acte que, si més no, portarà un confusionisme i una sèrie de lluites intestines dintre els elements directius i de base del Sindicat, esperem, però, que si el cas arriba, els afiliats s'alçaran per evitar que aquesta conferència pugui tenir lloc dintre un local de la C. N. T. i evitaran tot contacte amb els elements feixistes de *Plans* i sobre tot amb el grup de burgesos de la G. A. T. E. P. A. C.,

Alerta, poble!

Un greu rumor

En centres d'informació seriosa s'ha comentat un rumor gravíssim que cal airejar per a esvair-lo o per prevenir-ne la malícia. Hom diu que el Govern i la Comissaria de Policia de Barcelona tenen ja la confidència.

Els complotats que als cabarets francesos segueixen la veu de Fontainebleau i despesen orgiàsticament les pessetes que robaren d'Espanya han destacat emissaris que a Barcelona mateix cercaven pistolers d'ofici per a produir determinats atemptats personals.

Quan veiem actes de terrorisme, com la bomba a l'Ajuntament de Barcelona, l'única explicació raonable de la qual és el d'un atemptat purament monàrquic i jesuític, quan ja parlem d'un fet, ningú no podrà titillar-nos de visionaris o fulletinescos perquè donem l'alerta.

El diner reaccionari, que comencaren a subscriure per milions els trenta nou grans lladres d'Espanya reunits a Fontainebleau, pot operar eficaçment damunt uns homes exasperats per la misèria. Aquest diner pot trobar agents provocadors i agents terroristes.

Es necessari que el nostre Arcàngel de l'ordre públic, senyor Menéndez, no es descuidi d'aquest interessant aspecte que ens prenem la molèstia de remarcar-li. No fos que distret amb l'empresonament d'inocents industrials, com l'impressor de FORMAL, i despistat per les tan curioses com absurdes declaracions atribuïdes al senyor de los Ríos, descuidés el maneig criminal dels enemics que sojornen, amb els pistolers del Lliure, a Biarritz, Perpinyà i Marsella.

Macià i Azanya, molt deveu valer quan tan mal us volen.

Macià i Azanya, de les vostres vides cal que ens en responguin els homes de la dreta i la seva generació.

Macià i Azanya, la venjança catalana encara té sentit i encara podria reviure engrandida per tots els horrors dintre la història, si la reacció gosés a tocar-vos un sol pèl de la roba.

Macià i Azanya, tot el poble us guarda.

Poble, alerta!

diametralment oposats en llur ideologia i interessos a la C. N. T.; contacte que sempre seria pernicios i que és necessari evitar.

D. ESCORSA BADIA

Nota.—Reproduïm l'article ja publicat, ja que les dificultats amb què aparegué el número anterior, el feren gairebé incompreensible.

Elegiu la premsa d'Esquerra!

Esquerra

Ara com sempre, amb discursos o sense, la llibertat i la sort de Catalunya depèn de la voluntat dels catalans

◆
Perquè sabeu tot el que val i el que significa En Francesc Macià, per això els enemics de Catalunya tracten de destruir-lo.

◆
Un comentari popular al discurs del senyor Lerroux:

—¿Y del velo de la novicia, qué?

◆
A un dels nostres redactors li varen dir:

—¿Ja sabeu el que escriuen de vosaltres al D. J. C.?

I ell va fer, ràpidament:

—Deixeu-los dir. Estan alegres!

◆
Si la carn de gos, i de gos de capellà, no fos tan dolenta, en fariem la propaganda

Tenim tota la raó en dir que els nois del gos eren uns bons aixots.

Nois que no han passat de l'edat de l'indiot, que pateixen d'infantilisme incurable. Que hi farem! Els vicis d'escola ja ho porten això.

Ara semblen abelles que els hi hagin cremat el rusc. Brunzeixen furients. Es que els hi han marxat els PP., a posar pau entre la Xina i el Japó. Ja es coneix, ja, que hi deuen haver arribat a l'extrem orient els simbòlics corbs de la pau. Tot ha estat arribar-hi i quedar allò com una bassa.

Però els nostres bufons n'estan gelosos. En Pich diria que des de la sortida dels seus dulcíssims pares, ells pateixen de «furor interino».

◆
Ara que parlàvem d'En Pich.

Ha anat a Tarragona a fer-se càrrec dels liberals que quedin a la província. Els acabarà d'electrificar.

◆
El diputat per Tarragona senyor Nogués va enviar nota als diaris, fent constar que ell mai no ha estat de l'Esquerra.

Té ben bé la raó. Ell ha estat sempre de Pich i Pon, de Barrera i de Calvo Sotelo. Després, a Madrid, ha entrat a l'honorable gremi de les carabines.

Va presentar-se en la candidatura d'Esquerra republicana de Catalunya. Amb l'acta a la mà va anar a oferir-la al Centre Republicà Democràtic Federal.

I tot seguit va afiliar-se a la minoria radical-socialista dels porcs-senglars, bé que fent constar que ell no volia ésser senclar.

Marcelli va enamorar-se'n.

També Sant Antoni tingué les seves debilitats.

No és prudent treballar endebades

Tota acció que signifiqui un esforç, que exigeixi a aquell que l'executa un percentatge, més gran o més petit, d'energia, cal que tingui alguna eficàcia. Si una comunitat d'homes s'associa i mancomunada per tal d'arranar una muntanya, posem pel cas, és de creure que en fer-ho es proposen, col·lectivament, una finalitat determinada. Malmetre les forces en empreses que no condueixin a res no és pas comprensible, avui com avui, que el bé de la humanitat necessita i reclama, més que mai, la col·laboració intel·ligent de tots els homes de bona voluntat.

Les lletres, la plasmació del pensament en aquests menuts garagots negres que serveixen de conductors de les idees, cal que tinguin sempre una motivació enlairada quan es dibuixen damunt del paper. Escriure perquè sí, sense aspirar a res, llevat d'una possible o problemàtica retribució del «treball», tard o d'hora es tradueix en desautorització del mateix que practica aquest sistema. No ens és lícit ni honorat, en els moments de vibració que la sort ha assignat a les nostres generacions, inhibir-nos dels problemes que palpiten al nostre voltant, per tal de dedicar-nos com el Des Esseintes de Huysmans, a daurar tortugues.

Viure tota la vida «au dessus de la mêlée», és admissible amb reserves. Generalment aquell home de lletres que s'arrecona voluntàriament perquè el molesten els esgarips de la turbamulta, ho fa, encara que ell no se n'adoni, precisament per una plèthora d'identificació personal amb els problemes, l'orientació dels quals, adversa a la pròpia sensibilitat, fa que aquells li apareixin insolubles. Però en realitat no es produeix un divorci entre la persona del literat susceptible i la castigada humanitat. Per regla general, la veu del fugitiu no emmudeix pas i, des de l'ostracisme estant, fulmina els anatemes que la seva peculiar manera de veure les coses l'ha privat d'emetre de la vora.

Aquesta actitud, dintre els homes que el públic ha coincidit a declarar solvents en l'estadi de les teories pot ésser bona o falsa com la més rebregada de les monedes. Fins i tot ens dona un mitjà, difícilment superable, per escatir què hi ha o què no hi ha al dessota el robatge intel·lectualista que vesteixen els homes.

Tenim el cas de Romain Rolland, autor de la frase que ens inspira tota aquesta tirallonga. Ell, en un moment donat, va sentir basqueig davant l'espectacle de la baralla de llops que fou l'Europa de 1914. Tanmateix, allò que ell havia dit abans i allò que ha vingut dient després, ens demostren fins a la sacietat que el qui parlava i obrava així, era un «home», la plenitud de talent del qual no va posar ningú en tela de judici. No era aquell personatge afectat i dubitatiu que *hace que se va y vuelve*. El mutis de Rolland, no fou un mig mutis. Va condemnar coses, va repudiar procediments, va desestimar doctrines. I va encertar a situar-se en forma tal que ningú no dubta que ell, com aquells que formaren al seu entorn, han omplert ja el buit d'allò que desnonaren, amb noves doctrines, coses i procediments.

Entre nosaltres s'ha donat un cas que ve a ésser una caricatura del cas de Romain Rolland. Ens referim a Eugeni d'Ors, el «Xenius» de la nostra adolescència. Ell encertà a circumcriure's a determinades normes estètiques i ideològiques que varen fer que molts entre nosaltres creguessin en ell com en un Messies. Tenim un íntim amic que arribà a obsessionar-se tant amb la trajectòria espiritual del «Pantarca», que no vacillà a identificar-lo amb el Sòcrates de la cicuta. No volem escriure els noms d'aquest amic per no vulnerar la seva modestia. Sols direm que les seves inicials són A. R. i que és molt conegut a l'Ateneu Enciclopèdic Popular.

Nosaltres no compartim l'opinió d'aquest bon amic, ni tampoc la del nostre dilecte i antic company de causa Sarrà i Serravinyals, de Sabadell. Breu. Ells creien en «Xenius». Nosaltres havíem cregut una mica en «Xenius», però no volem creure gens en Eugeni d'Ors. I no us penseu, amics, que sigui per una simple monomania, filla del nostre nacionalisme abrindat, no. Es perquè instintivament repudiem el narcisisme. I tenim per norma considerar cec, sord i mut de naixença tot aquell que en les hores supremes desertà la barricada i desapareix per escotilló. On és «Xenius-Ors» en l'hora present, de tan alta transcendència per a la nostra raça i les races afins? Què fa? Què diu? Què pensa? No el veiem, no el sentim. Tot ens induïa a creure que no existia, que no ha existit mai. Que nos-

altres l'havíem inventat. No és tot u asseure's en un núvol i vestir-se a la bestreta d'immortalitat, o conquerir aquesta pam a pam, amb les gents i amb les urpes... Aquell que es constitueix ell mateix en Mentor màxim dels homes mínims, no té dret a abandonar-los en els moments difícils. Si ho fa és que la seva saviduria era tan buida com els globus japonesos que engeguen els brivalls els diumenges a la tarda.

Una cosa semblant esdevé amb la literatura. Ella deu ésser la veu de les Edats que canten, que harmonitzen en un conjunt polifònic totes les estridències, els clams i els esgarips que caracteritzen un moment culminant en la vida del pobles. Ella deu encertar a recultar, amb tota la delicadesa aparent que vulgueu, però sempre amb la interna fortitud de les coses vives, el redreçament dels esperits i la tensió de les consciències. Ella no deu contentar-se a resuscitar valors que ja són mortès ni a reanimar flames extingides. Cal que totes les seves manifestacions, tots els seus esforços, tendixin a embolcallar les èpoques amb la xarxa subtilíssima de l'intel·lecte esbrinador. Tot allò que hi hagi de bo i permanent en la literatura d'ahir, deu passar si cal a la categoria de cosa clàssica i ocupar, en justícia, un lloc vistent en l'arxiu de les adquisicions respectives. Però la creació de cada dia, de cada hora i de cada minut, serà tarada d'eixorquia, si no neix apta per absorbir dintre d'ella, en qualsevulla forma intel·ligent—les realitats de la vida que passa. Realitats que es perdrien estèrilment en el no res o es mustigarien a través dels partidismes obcecats, sense profit per a fingir, si la literatura creada no en copcés amb el seu filtre les impureses residuals, deixant passar tot allò que aquelles continguin de noble, d'ètic i de primífilat a profit de la lenta, però constant perfectibilitat dels homes.

J. M. FRANCES

Publicacions ÀGORA

Aquest mes sortirà

Fantasmas

per Benigne Bejarano

Llibre il·lustrat per

"Shum"

304 pàgines

3'60 pessetes

Dipòsit de vins de collita pròpia

Gran especialitat en la elaboració de patates fregides, salades

Enric Travé

Berga, 2-BARCELONA-Gràcia

Telèfon 70294

De Benissanet

Els pobles sense República

En el Congrés Nacional d'Esquerra Republicana de Catalunya, foren aprovades diverses proposicions encaminades a acabar d'una vegada amb el caciquisme que sota mà uns cops i descaradament uns altres, ofega la vida ciutadana en molts pobles de Catalunya. El senyor Companys es féu ressò de dites demandes i prometé que l'Esquerra nomenaria una Comissió encarregada de rebre les reclamacions que els ciutadans o entitats dels llocs afectats per la plaga caciquil, li lliuessin, a l'objecte de què hi trobessin defensa i remei contra la vergonyosa malura.

A l'esmentada Comissió van dirigitades aquestes ratlles amb l'esperança de què voldran tenir en compte el què passa a la vila de Benissanet, on el caciquisme hi actua amb més malignitat que en temps de la dictadura, contra tots els republicans de dita localitat i especialment contra el nucli organitzat Centre Instructiu Republicà «La Renaixença» adherit de temps a l'Esquerra Republicana de Catalunya.

Benissanet és un d'aquells pobles on la República encara no ha arribat. El despotisme cambonista i monarquitzant, hi fa més estralls que no mai, per quant hi està representat per la majoria regionalista de l'Ajuntament, elegida el 12 d'abril, i per bé que fou foragitada el 14 del mateix mes, dia en què el Comitè Revolucionari del Centre Republicà s'apoderà de l'Ajuntament, proclamant la República, s'entronitzà novament dies després per causa de les ordres comminants d'aquell Maura fatidic.

De llavors ençà no ha cessat un sol dia la persecució implacable contra tot el que significués republicanisme. Tota la gamma de vexacions i atropells, fins arribar a l'agressió d'obra i al pacte de la fam, han hagut de sofrir els republicans de Benissanet, sense que l'oposició dels tres companys que formen la minoria republicana del Consistori hagi estat prou eficaç, degut al desemparrar en què sempre s'han trobat, per evitar l'actuació funesta de la majoria caciquista.

La llista dels atropells i vileses de què han estat objecte els republicans dels Centre esmentat, fóra interminable. Bastarà citar tres fets dels més vergonyosos.

El primer va ésser una agressió violenta en mig del carrer, de la que foren blanc per part de l'alcalde i

corifeus d'aquesta vila, els músics de la banda republicana, per haver tocat «La Marsellesa» el dia gloriós de la proclamació de la República. Aquesta agressió vil i premeditada fou després tergiversada i a requeriments dels cacics dominants s'instruí sumària contra els propis agredits, sumària que està pendent de vista a l'Audiència de Tarragona, i de que tal vegada, si no s'intervé en favor de la veritat dels fets, és possible que en surti el processament i la presó dels republicans agredits.

El segon fet és la clausura d'una escola de primera ensenyança que funcionava de més de dos anys en el Centre I. R. «La Renaixença». Aquest fou denunciat com a comunista i per clausurar l'escola fou requerit el governador i la Guàrdia civil. S'ha de tenir en compte per comprendre abastament la vilesa d'aquest fet, els fins proposats amb la clausura: deixar trenta infants, fills de republicans conseqüents, sense instrucció i acorralar amb el pacte de la fam, el professor de l'escola, militant actiu del partit d'Esquerra Republicana, A. Bladé Desumvila.

La darrera actuació de la dictadura regnant a Benissanet, ha estat en l'haver de lliurar certificacions de bona conducta als militants republicans dels Centre Republicà, fer-hi constar, impossibilitats de negar la bona conducta, afirmacions com aquesta: «*que se distinguen per su propaganda en favor de doctrinas disolventes*». Aquestes doctrines són les de l'Esquerra Republicana i una d'aquestes certificacions infamants, la guarda el diputat del partit senyor Loperena, per fer-ne objecte d'una interpellació al ministre de Governació, per quant no és possible que es pugui emetre impunement, sense cap prova ni cap raó, afirmacions com la senyalada, que marca amb l'estigma de dissolvent un ciutadà digne i honrat, sense altres idees que les d'un partit governamental com és l'Esquerra, i al que no es cerca si no perjudicar moralment i econòmicament, precisament per ésser un bon republicà.

Creiem que si són suficients els fets esmentats perquè es comprengui la necessitat d'intervenir-hi.

Repetim el prec al senyor Companys i al Comitè Executiu del partit, que tan dignament saben fer-se ressò de la set de justícia que mou els pobles, on el caciquisme prossegueix en plena República la seva obra funesta.

Benissanet i amb ell el Centre I. Republicà «La Renaixença», espera

Qualitats revolucionaries dels estudiants catòlics

Aquests estudiants catòlics que de tant en tant intenten jugar a fer manifestacions són els mateixos que quan l'odiosa dictadura s'oposaven a tot intent de digna protesta.

I doncs? ¿Es que potser la prolongació del règim dictatorial era un nou dogma per a ells? ¿Per què no secundaven aleshores les manifestacions en pro d'un govern més just? Suposem que als catòlics no els interessa únicament l'ajut oficial de la seva religió i del clergue, sinó que a més els agrada un règim de justícia, d'honradesa, de democràcia i de legalitat.

L'aprenentatge adquirit durant els temps de protesta revolucionària els donaria una experiència i una fermesa que ara no tenen, i no es veurien en el trist ridicol d'acabar les seves manifestacions allí mateix on acaba la paciència dels altres.

I tampoc els hauria aconsellat les delacions a la policia, com a forma d'oposició: «Este, que es comunista». Amb això l'experiència revolucionària adquirida estaria d'acord amb les màximes de Jesucrist.

Però estem confiats que els estudiants catòlics, si és que creuen tenir raó, es deixaran dur pels seus alts ideals i per les seves sanes conviccions per a procedir com cal.

La pràctica que els manca es qüestió de poc temps. I menys garrotades.

Rebre uns quants cops o restar quinze dies a la presó no significa res al costat dels fets dels grans màrtirs de la—segons ells—vexada religió.

Mentre s'ho pensen, els aconsellem que callin. Es el millor.

Perquè els estudiants heretges, que durant les dues dictadures varen portar-se de la manera que els va semblar havien de portar-se, no estaran disposats a haver de trencar cartells massa sovint, com aquell qui trenca un anunci passat de moda.

Convencin-se els estudiants catòlics que la professió de revolucionari té molts inconvenients.

I que tampoc estaria del tot malament per a la seva causa un llarg silenci, un silenci com els que es fan als actes commemoratius, a la memòria d'algun mort. ELOX

confiadament l'ajuda i la justícia que demana.

¡Visca l'Esquerra Republicana de Catalunya!

Art i moral en descomposició

L'esfera d'activitat de l'individu, del desenvolupament dels desigs humans, de tots els instints innats, sota el control de l'actual societat, amb la seva organització econòmica, política i social, és evidentment limitada. L'home troba per tot, especialment per l'instint sexual, motor de totes les activitats humanes, limitacions i traves per la seva voluntat. L'Art, no és més que l'expressió objectivada d'aquestes activitats tancades per la censura i coacció moral i material de la societat; més concretament, l'expressió simbòlica inconscient de desigs sexuals no satisfets.

Aquest desig d'alliberació inconscient el destriarem des de temps immemorial de tots els estetes; Hegel diu («Estètica»): «En general, ço que manca a l'objectivitat de l'obra d'art, es la manifestació clara del sentiment i de la passió, que en l'art veritable no deuen absolutament restar tancades i concentrades, ni contentar-se de fer-se sentir feblement, sinó que deuen mostrar-se al descobert i d'una manera completa». Mots paradoxals en boca d'un idealista, tota l'obra del qual és dominada per la tendència metafísica, el principi idealista conegut ja des de Plató, al qual Hegel no fa més que aportar-li la seva interpretació personal.

Per altra banda, la música, el cant i la dansa primitives amb llur simplicitat ens mostren clarament llur sentiment sensual vast i profund, que és l'ànima d'aquestes manifestacions i que s'expressa clarament perquè l'educació social no l'havia condemnat i la satisfacció de llurs desigs sexuals no estava restringida per tots els prejudicis i convencionalismes socials i morals de tota mena que hem de sofrir les civilitzacions posteriors.

Les manifestacions espirituals d'aquests pobles, degut a l'alliberació dels instints, no havia arribat a una degeneració a un estat de putrefacció tal, que no permetés veure les formes del pensament amb una perfecta transparència.

Mentre els «chantres» del capitalisme s'esforcen estèrilment per imposar-nos avui encara una cultura que inclou uns prejudicis morals, intel·lectuals i artístics abominables, mentre els ortegagasetes i maranyons es preparen a organitzar a casa nostra les cases de prostitució intel·lectual, les ànsies de llibertat de l'esperit es mostren arreu del món per tots els camps i ordres socials en forma violent i organitzada. Una reacció formidable de l'actual període històric, contra una cultura de 2.000 anys se'ns mostra amb el deliri per totes les manifestacions primitives, satisfacció inconscient que en la música, la dansa i el cant podem descobrir en gran intensitat, i ens mostra la satisfacció en què l'individu veu aquest alliberament instintiu, la mú-

sica moderna que ha cristallitzat amb el jazz, conservant el ritme sensualíssim del seu origen, n'és una prova evident, malgrat tota una educació musical pornogràfica, aquesta evasió que és la música del nou ritme, compta avui amb més partidaris que mai no ha comptat la música clàssica. Es casualitat?

Si és que l'home té un instint musical, o bé la música per una sèrie de reflexes li satisfà algun instint és evident que aquest és d'origen sensual. Notarem que els iniciats en aquestes manifestacions primitives, busquen i els plauen en més alt grau, aquella en què la intervenció de la cultura actual es fa sentir menys i en les que el sentiment purament i únicament sensual es mostra sense vels. Es natural, en l'actual societat, que no tan sols nega l'instint sexual innat en l'home, sinó que fa de tota la vida una cursa d'obstacles per l'acompliment d'aquest problema, que l'home trobi una satisfacció inconscient en aquestes manifestacions que li satisfan els seus veritables desigs. No és altra la causa de l'acceptació que ha tingut la música de Jaz a totes les latituds.

L'erotisme que és la base indubtable de totes les activitats humanes, es manifesta en l'esperit i en la vida real, censurat i coaccionat per tots els prejudicis i convencionalismes socials, i l'home, no podent satisfer la libido pels camins normals de la realitat, manifesta inconscientment els seus desigs en altres activitats de la vida. Desigs que algú ha arribat a creure aliens a la naturalesa humana i que, com diu Freud, es mostren no obstant suficientment intensos per provocar somnis. Els instints humans oprimits per tot ço que els envolta, ofereixen llurs reflexes en una multitud de símbols exteriors, sempre molt expressius, és natural que l'art simple i pur degeneri (al dir dels «cultivats») en grolleria, vici, immoralitat i brutalitat; formes d'activitat que he de considerar eminentment revolucionàries ja que la satisfacció de tots els instints—so-

bre tot del sexual—he de considerar-la l'actitud suprema de l'existència humana.

La idea nova no apareix en la Història, com una revelació dels Déus, sinó dintre la història mateixa, pel curs dels esdeveniments socials. Arreu del món, en els últims anys de la societat que agonitza, en els temperaments enèrgics, fills d'aquests esdeveniments, es revela aquest antagonisme i desplaçament de l'actual societat, així el principi nou s'eleva amb energia contra el món que li és en contradicció, contra la corrupció i el servilisme, una nova forma de vida es desenvolupa on el combat s'estableix, en entrar la raó en contacte amb la realitat.

Es evident, doncs, que l'abominable preocupació d'«art» (expressió censurada dels desigs més inconfessables) anirà desapareixent a mesura que la llibertat dels instints es vagi ampliant. No hi ha espectacle més edificant per mesurar tota l'acció destructiva que cal emprar contra la moral i les costums, que la visió dels manicomis i hospitals. Amb tota mena de malalties psíquiques, bogeria, neurastènia, histèria, etcètera, es paguen les coaccions que imposa una moral i una cultura de classe, la tuberculosi per masturbació fa estralls sense que el mal s'ataqui al seu arrel, doncs això implicaria la destrucció de la classe governant. La cultura és sempre la supra-estructura ideològica destinada a justificar un sistema de governament donat. Mentrestant s'engrandeixen els cementiris i els hospitals no basten.

El remei és precisament en la destrucció d'aquesta cultura i d'aquesta moral, cal preparar al poble d'aquest deslligament de tota moral, la preocupació dels educadors ha d'ésser de lliurar-lo de tot prejudici, ferlos sentir el menyspreu per tots els convencionalismes, cap instint físic deu ésser refrenat, cal només combatre violentment certs mots, «cor», «bons sentiments», «ànima». L'obra de destrucció ha d'ésser completada, com a la U. R. S. S., per la pràctica de l'avortament, declarat legal.

Es així com totes les manifestacions humanes se'ns mostraran pures, sense mixtificacions de cap mena. Estic plenament convençut que el pretenir introduir l'«art» dintre les categories de la nostra activitat, ha d'impedir sempre el poder realitzar-les íntegrament. Escupo amb menyspreu lluny de mi, la idea prostitutiva d'«art», quan una forma objectivada d'activitat s'adopta exactament a la funció que deu satisfer, logra per mi tota la bellesa somniable.

JAUME NARCK

La consciència universal repudia l'imperialisme nipó.

LLIBRERIA

ARIEL

Un llibre interessant, emotiu

Perseguint el Sol

del Solitari de la Mar, traduït per Miquel A. Baltà
La vida en plè Occèa, les bel·leses del Tabits son reflectides amb verisme imponderable

Cinema radio-disc

«El camí de la vida»

«Mirador», en la darrera sessió, ens presentà sobre Rússia dos films contraposats.

El primer, un documental relatiu als primers temps de la revolució, amb escenes preses durant i després de les lluites que les tropes roges sottingueren amb el Sud insotmès. En aquest film, és evident el desig d'impressionar l'espectador, amb la llarga corrua de cadàvers que hom veu desfilat per la pantalla; hi apareixen també les figures de la revolució, i en elles es presenta Lenin entre les masses. Una altra vista interessant, és una desfilada d'una part dels defensors del règim

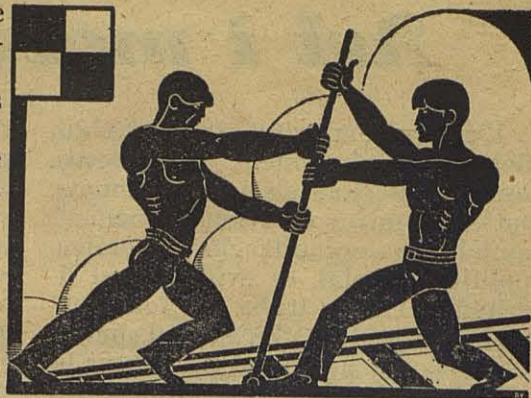
que naixia, i que no eren altres que obrers i camperols armats, en formació militar.

Darrerament, presentà un film rus parlat: «El Camí de la Vida».

Es tracta d'un film d'aquells que els russos acostumen a servir-nos. Aviat, però, hom acaba per adonar-se'n que els elements posats en joc no són sempre nous: la força de cohesió de la llar, i el respecte i devoció a la figura de «l'heroi», que encara que aquest ho sigui de la causa, no per això deixa d'ésser una exaltació d'una personalitat humana.

L'argument, senzill, es refereix a la lluita que els dirigents del partit hagueren de sostenir, per encauar aquella enorme força devastadora, que representaven uns milers d'infants abandonats, que corrien per tota Rússia, i que fins a voltes arribaven a constituir un perill per a viles i ciutats.

El president de l'organisme que té cura dels infants, atenent més a l'individu que no al fet en si, aplicant procediments idonis, aconse-

gueix que una banda de pillets esdevingui un conjunt de treballadors infatigables i entusiastes de la causa, acabant el film en una manifestació de devoció a l'heroi que, com sempre, és un símbol.

El diàleg—breu i concís—dóna una pauta, del que pot ésser el cinema parlat. Les escenes tenen la virior, simplicitat i ritme que haurien d'informar les produccions noves. En resum, «Camí de la Vida» és un bon film.

XICOTA

Facsimil de la coberta del llibre "Fastasmas", de Benigno Bejarano, pròxim a publicar-se

El feminisme de fa més de mil anys

Segons últims descobriments, les avançades de la lluita en pro dels drets de la dona s'iniciaren fa uns mil anys. Encara en el segle novè, l'adagi: «El lloc de la dona és el fogar», era francament allunyat de les ments dels homes que eren considerats com els líders de la seva època. En aquells oblidats dies, Ire Saludino, seguint els desigs del rei Lothar II, escrivia en un llibre on es declara: «Les dones són una font de savis consells per als homes. I se'ls ha de permetre l'entrada en tots els negocis públics i privats de l'home».

Es molt més prudent beneficiar-se dels seus consells que no rebutjarlos perquè provenen del sexe feble.

En el mateix tema, encara que potser no tan amistós per la dona, un altre savi, Egidius Romanus, tutor de Felip el Formós de França, deia el següent: «Si el consell de la dona és feble i apressat no hi ha raó per la qual els homes tinguin d'ignorar-lo. On sigui que es necessiti una acció ràpida l'opinió de la dona, precisament per la seva pressa és sempre molt més útil que l'excés estudiat punt de vista d'un home. Si molt poques vegades les dones tenen la virtut del silenci, quan una dona obté aquesta virtut ha d'aconseguir ésser mereixedora de la confiança dels nostres governants».

A.

**Cal cumplir els compromissos
contractats amb el poble!**

La residència de noies estudiants

Una de les satisfaccions més autèntiques que devem al nou règim és la que ens ha produït l'habilitació per a residència de noies estudiantes d'aquell palau de Pedralbes que el provincianisme servil de la burgesia catalana oferí a Alfons Borbó.

Són molts, certament, els serveis d'utilitat pública als quals es podia haver destinat aquell palau amb l'aprovació popular; però potser pocs tan escaients com aquest d'hostatjar les gentils catalanes que baixen de les comarques a cursar uns estudis que les capacitin per a col·laborar eficaçment al redreçament nacional de Catalunya.

S'ha argumentat feblement contra l'habilitació del palau de Pedralbes per a residència d'estudiantes, que el seu emplaçament allunyat del centre de la ciutat havia de dificultar les activitats de les residents; això, però, és un inconvenient que ha estat superat dotant la Residència d'un autocar, per al seu ús exclusiu, que trasllada les residents de Pedralbes a Barcelona i de Barcelona a Pedralbes amb un horari establert d'acord amb les conveniències de les residents. Aquell allunyament s'ha convertit en un avantatge per a l'estudi; les residents són aïllades a Barcelona a les hores que els convé per a assistir a les classes i a les hores d'estudi i de treball s'hi poden dedicar tranquil·lament, lluny del brogit i dels aparadors brillants de la gran ciutat.

He visitat recentment la Residència, que sols coneixia per referències.

Quan, en creuar els jardins que envolten l'edifici de la Residència, us trobeu acarats amb aquest, la vostra primera impressió, si prèviament no us l'han bescantat a consciència, és de desencís. A mesura que us hi aneu familiaritzant, però, les vostres reflexions us condueixen a la conclusió que per l'aspecte exterior hom no pot prejudicar les condicions d'allotjament que l'edifici pugui reunir, i això és, fet i fet, el que interessa. Però allò és tan escenogràfic que, en constatar-ho, recordeu els seus antics propietaris i per associació d'idees us imagineu els habitants d'aquella casa fent una vida d'opereta. La realitat, tanmateix, no tardarà gaire a esvair-vos aquesta impressió que us serà recordada més tard per l'empaperat d'algunes cambres, amb unes escenes molt *Watteau*.

Ens rep, a la Secretaria, la senyoreta Escolà, jove, bella, simpàtica, intel·ligent... Aquesta secretària ja us inclina a mirar a més de respecte la casa; veieu tot seguit que és un lloc on es treballa. Per certs detalls que us podeu imaginar fàcilment, es veu també que qui hi treballa són dones.

Entre el paperam que omple les taules i els prestatges d'alguns mo-

bles destaquen munts de cartells i d'impresos de propaganda. El secretariat de la casa dona una gran importància a la propaganda; diria, gairebé, que això li és una obsessió.

En un salonet amoblat sobriament, però amb tot el confort, una resident toca conscienciosament el piano mentre una altra assaja uns punts de dansa.

Passem a la biblioteca, que no està encara instal·lada; això no és un obstacle per a què les residents utilitzin ja els llibres que, apilats sobre taules o encara encaixonats, esperen que la instal·lació sigui feta per a arrènglar-se disciplinadament en els prestatges en unes mans delicades els colloquin. En tafanegem alguns; gairebé tots són obres d'estudi.

—Un donatiu de la Generalitat —ens informen.

Hi ha també donatius de particulars als quals caldrà afegir els d'aquelles persones que, en llegir aquestes ratlles es donguin compte de què amb una simple tramesa de llibres poden col·laborar a una obra benemèrita.

Travessem algunes sales de pas, pràcticament inaprofitables i que

Correspondència

La setmana passada no ens fou possible contestar les lletres rebudes per estar clausurada per ordre governativa la impremta i redacció on rebem les noves dels nostres amics. No sabem si alguna lletra s'haurà extraviat i per aquest motiu preguem que aquells que no obtinguin contestació vulguin excusar-nos.

R. R.—Una campanya, amb mitjans i tot, contra l'augment de contribucions? No ens correspon a nosaltres aquesta feina. Els directament afectats, envien telegrams i es queden contents i satisfets.

J. Ll.—A vós, com a l'anterior, us haurem de dir que encara que signeu amb inicials i pseudònim, aniria bé que ens donguéssiu nom i adreça. Altrament, demanar més valentia i amagar la cara no està bé.

Bofill i Llaunes.—Tampoc ens agraden a nosaltres les llaunes i les hem de suportar amb freqüència.

Plà.—Que sou el primer barra? D'acord.

Rosset.—La pornografia res té a veure amb la llibertat. No val a confondre.

Foix.—No sabem el què ha passat amb el vostre original que deixarem a la impremta.

A. T.—Molt bé el vers. Però no podem publicar auto-bombos. No ens podem fer nosaltres mateixos la propaganda. Ho compreneu?

J. Grau.—No hi cap.

G. Bargalló.—El mateix que a Foix.

Vigo.—Ja ho hem comentat.

E. V.—Ja ho comentem nosaltres.

ben bé deuen ocupar un terç de la superfície de la casa. Ens intriga aquesta construcció que ens sembla absurda; plebeus com som, no sabem quin diantre de vida feien aquells palatins, per a necessitar aquestes grans sales que no serveixen i pensem que aquesta construcció irracional redueix la capacitat d'allotjament de la Residència. Les actuals residents viuen força bé. Ens ensenyen algunes cambres grans, clares, ventilades... Totes tenen una gran finestra que dona als jardins. No us acosteis gaire a aquestes finestres, perquè correu el risc de posar-vos sentimental; aquells arbres que fan arribar llurs fulles fins les mateixes finestres, aquells parterres i aquell brollador que, al fons, espurneja a la llum del sol, són coses que, creieu-me, fan entendre. Les cambres són amoblades, com aquell salonet, amb senzillesa però amb confort, amb gust i, sobre tot, amb coqueteria.

—Una cambra femenina cent per cent—penseu en entrar-hi.

Visiteu altres cambres. En totes hi admirem la mateixa netedat, el mateix ordre, la mateixa coqueteria... Espaioses, confortables, ventilades...

Entrem a la cuina i oblidem els arbres, els parterres i el brollador. Unes olors engrescadores s'apoderen dels nostres sentits. El cuiner, un bon amic, teoritza sobre els desavantatges de la golafreteria mentre vigila els pollastres i els canalons que són al forn, i manipula unes salses i dona ordres a les seves auxiliars.

La cuina és el lloc més escaient per a què una bona mestressa de casa us demostrï que la vida és cara, que si seguim així no sabem on anirem a parar i que els ingressos no donen per a tant. La senyoreta Escolà té consciència del seu càrrec, es situa i acaba per fer-nos interessar per la seva aritmètica domèstica.

Que la Residència no és un negoci és evident. Es sosté de les subvencions que percep d'alguns organismes oficials. Les despeses que ocasiona cada resident són superiors a la quantitat que paga, la qual caldria que doblés per a obtenir, en una pensió particular, les comoditats de què gaudeix ací. Això, repetim, és evident; no ho afirmem pas induïts per la simpatia de la nostra informant, amb la qual altrament no sabríem discutir.

Passem per altres habitacions. Unes noies que acaben d'arribar estan prenent possessió de la Residència; altres treballen febrosament; en veiem una capficada en una complicada labor.

En tornar a passar pel salonet trobem la pianista que segueix tocant amb la mateixa atenció mentre la seva companya segueix assajant uns punts de dansa.

VICENÇ RIERA

Reformes penitenciaries

De tant en tant llegim a la premsa que els presos han fet un «plante». Generalment no dona, el bon senyor que llegeix el diari tot prenent la xocolata, gaire importància a la nova. A la presó, uns quants bandits, no han pogut reprimir la seva maldat, pensa o diu.

Però darrera d'aquesta nova, s'amaga la tragèdia dolorosa de l'home foragitat del món, que malgrat els rigors a què s'exposa, no pot aguantar una atzagaiada més.

Comptades voltes, un «plante» és sense motiu. Gairebé sempre quan una població penal es revolta unànime, és que té motius seriosos per a exposar-se a la repressió.

Moltes vegades la vexació insofrible, o el motiu de la rebel·lió, són independents de l'actuació dels oficials de presons. Una baralla entre empresonats, un ranxo insofrible al paladar, un càstig reglamentari, porten a la protesta desesperada als reclusos.

Però el fet és degut a les especials condicions de vida a la presó, als reglaments, al fals concepte de la seva feina que tenen els escarcellers i també, naturalment, a la sensibilitat irritada per l'isolament dels presos.

Es molt difícil trobar oficials del cos de presons que tinguin el seu ofici com un sacerdot, que es captuï de què la seva missió no és guardar criminals, castigar gent dolenta, sinó corregir els defectes morals de la gent a les seves ordres, cuidar malalts de la voluntat i de la psiquis, conduir éssers esgarriats al bon camí.

Malgrat ésser Espanya un país de tradició d'estudis penitenciaris (Sallillas, Cadalso, Concepció Arenal...), la veritat és que no existeix precisament una selecció al cos de presons. Un sou migrat, una disciplina enfarfagosa, un servei desagradable fa poc seduïble aquest ofici. No podem demanar miracles, no podem exigir gaire coses dels homes que ja tenen un problema en considerar el seu viure.

Altrament, el reglament de presons de l'any 1930 (abans de la República), és dur, poc ajustat a les necessitats de la tècnica actual. És poca cosa més que el dels anys 1904 o 1908. No s'estableix degudament la separació dels presos, segons la seva psicologia, edat, segons els seus antecedents, d'una manera racional i científica. Certament, existeix un assaig d'aquest criteri, però realment a la pràctica s'agreuja encara aquesta defectuosa distribució degut a les condicions en que es troben els presidis. A més, el rigor del reglament és tal, que sovint els mateixos escarcellers permeten a graticent que es vulneri per tal de no fer tan llastimosa l'estança a la presó.

Manquen al nostre país institucions de reeducació, manicomis judicials, vigilància o, millor dit, protecció a l'ex-presidari.

Una gran part dels reincidents són fills de la manca d'aquestes institucions adolescents que entren a les presons per qualsevol motiu fútil, per una criaturada, contrauen allí relacions amb professionals, s'embadoquen davant les narracions fatxendes dels experimentals. En sortir, assenyalats amb l'estigma vergonyós de la presó, en no trobar una mà que els ajudi, una institució que vetlli per ells amb eficàcia, en veure's abocats a la misèria, assagen de viure al marge de la llei i de buscar la subsistència, sigui com sigui. I una nova caiguda, els enlota ja per tots els dies de la seva vida.

Fóra convenient que al costat de la presó, junt amb la presó, existís l'escola obligatòria d'arts i oficis, per a donar al malaurat que caigués, sense ofici ni benefici, un mitjà de guanyar-se la vida o existís en-

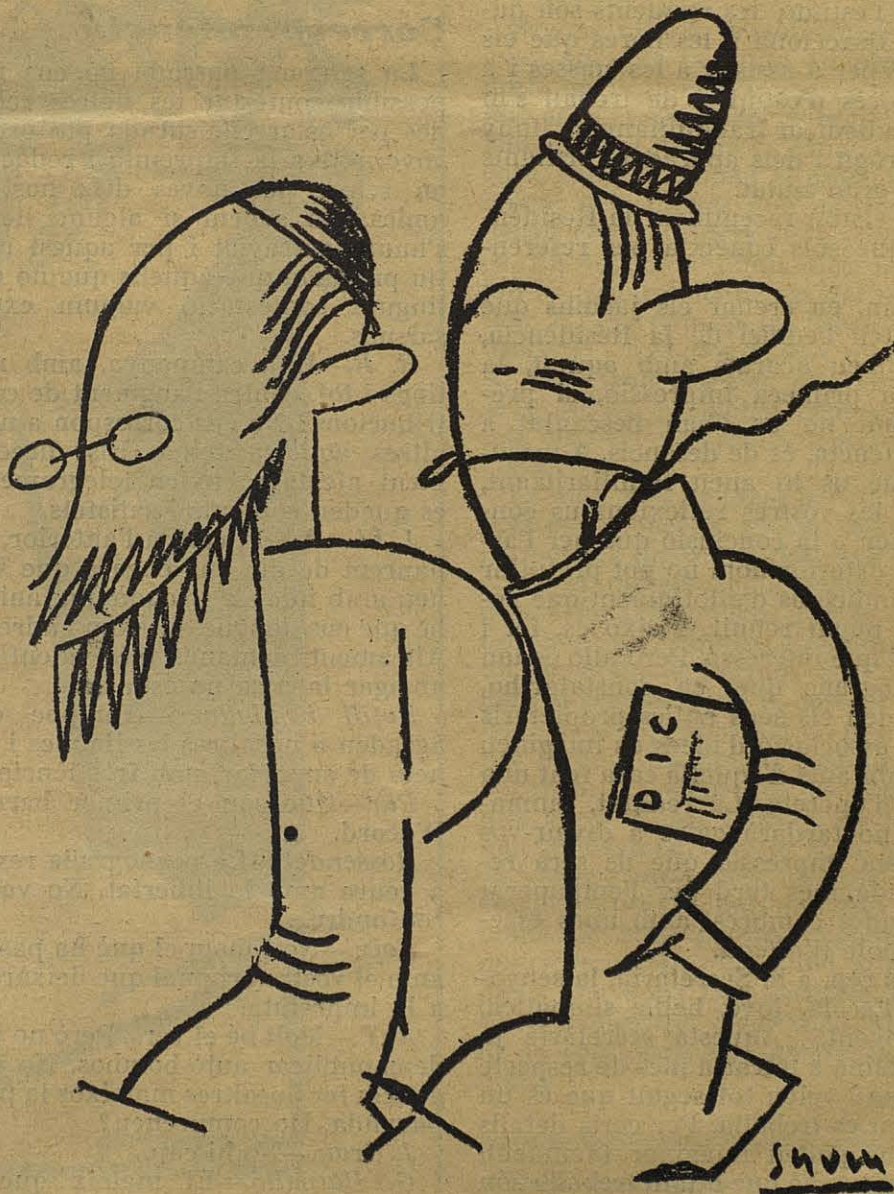
cara una vigilància: protecció a l'hora post-carcelària, que assegurés el redreçament moral del delinqüent i la seva subsistència laboriosa, però digna i suficient.

Molts criminals, no són altra cosa que malalts. El seu guariment és impossible, perquè nativament, orgànicament, són incorregibles, manquen de voluntat i de moral, com els sords no senten i els orbs no tenen el sentit de la vista. Aquests no haurien de barrejar-se amb els altres, ni es pot donar-los el mateix tracte. Aquests han de viure sotmesos continuament a l'observació, a la cura de les organitzacions a propòsit. Altrament, aquesta vigilància és a favor d'ells i els privaria d'ulteriors perjudicis.

Escola penitenciària, millorament del cos de presons, humanització del règim penal, creació d'institucions anexas. Heus ací el sistema d'acabar o disminuir en gran proporció els plantes a les presons.

JOAN LL. PUJOL I FONT

L'expulsió dels jesuïtes

«T'has fixat com va de furios D. J. C.?
«És natural... Tenen els "padres" a l'exili.